

Anna Kławsiuć-Zduńczyk, *Poradnictwo całozyciowe jako element wsparcia w edukacji dorosłych*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2014, ss. 264

Monografia Anny Kławsiuć-Zduńczyk jest jedną z niewielu publikacji wydanych w 2014 r., które dotyczą zagadnień ściśle związanych z poradnictwem. Zamysłem autorki było usytuowanie teorii oraz czynności związanych z poradnictwem na tle procesu całozyciowego uczenia się, co sugeruje tytuł książki. Publikacja, uwzględniając powyższy cel, została podzielona na pięć logicznie powiązanych ze sobą rozdziałów. W pierwszym z nich pt. *W stronę uczenia się przez całe życie* autorka koncentruje się na obowiązujących paradygmatach w edukacji dorosłych. W ramach otwierającego książkę rozdziału zaprezentowano determinanty zmieniające postrzeganie roli, funkcji oraz modeli edukacyjnych związanych z pracą z osobami dorosłymi. Anna Kławsiuć-Zduńczyk, analizując proces uczenia się w wymiarze międzynarodowym (stosując zasadę od ogółu do szczegółu), sięgnęła do międzynarodowych raportów (UNESCO, OECD, UE). Warto podkreślić, że w tym zakresie polski dorobek myśli andragogicznej jest niezwykle rozbudowany za sprawą publikacji *Kształcenie ustawiczne podstawą nowoczesnej edukacji*, pod redakcją A. Frąckowiak i J. Pólturzyckiego (Warszawa–Płock 2011), którą to książkę warto niejako przy okazji polecić czytelnikom. W kolejnych podrozdziałach autorka prezentuje wybrane, najbardziej popularne teorie związane z edukacją dorosłych, takie jak: konstruktywizm, uczenie się z biografii, uczenie się transformatywne, założenia społeczności uczącej się oraz teorie trzech wymiarów uczenia się K. Illerisa. W kolejnej części I rozdziału zostaje omówione zagadnienie regulacji prawnych, jednakże brakuje tutaj wyraźnego odniesienia do zmian, które nastąpiły w polskim systemie prawnym za sprawą zjawiska „uwolnienia zawodów”. Proces ten od bieżącego roku warunkuje brak posiadania licencji oraz inne obostrzenia (wykształcenie, kur-

sy, egzaminy) dotyczące wykonywania wybranych zawodów, do których można zaliczyć również doradcę zawodowego.

W II rozdziale zatytułowanym *W stronę poradnictwa całonocowego* zdefiniowano terminy odnoszące się pojęć doradztwa i poradnictwa, ukazano rozwój poradnictwa w kontekście zawodowym po 1989 r., a także zadania i charakterystykę pracy doradcy w ujęciu różnych modeli pracy z klientem (ekspert, informator, konsultant, spolegliwy opiekun, leseferysta, mistyk, optymistyczny praktyk, pragmatyk, negocjator, edukator, łącznik, cynik). Odwołanie się do dwóch typologii jest szczególnie cenne i istotne dla osób poznających specyfikę pracy doradczej, a niemających doświadczenia w tym zakresie, oraz dla doradców chcących dokonać autoewaluacji swojej pracy przez samokształcenie. Kolejne podrozdziały 2.4 oraz 2.5 zasługują na szczególną uwagę ze względu na odniesienie do sfery praktycznej, a więc form poradnictwa realizowanego przez instytucje takie jak: WUP (CiPKZ, EURES), PUP, Ochotnicze Hufce Pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, Akademickie Biura Karier, czy też w wymiarze międzynarodowym: Euroguidance, ELGPN oraz CEDEFOP. Zapoznając się z zasadą działania poszczególnych instytucji, czytelnik może odnieść wrażenie, że dwa ostatnie podrozdziały zasługują na większą uwagę. Wobec tego faktu być może bardziej wartościowe byłoby ich rozbudowanie oraz stworzenie kolejnej części poświęconej wyłącznie metodyce pracy w wymienionych placówkach.

Trzeci rozdział książki jest przede wszystkim prezentacją wyników badań, których celem było ukazanie znaczenia poradnictwa całonocowego w procesie uczenia się osób dorosłych. Badania zostały zrealizowane metodą jakościową przez zastosowanie wywiadów częściowo ustrukturalizowanych. W celu pokazania szerszej perspektywy wyznaczonego celu Anna Kławska-Zduńczyk wyszczególniła dwie grupy badanych: doradców oraz osoby korzystające z usług doradczych. W trakcie prowadzonych wywiadów autorka poruszyła szereg kwestii związanych z jakością doradztwa zawodowego, formułując na końcu rozdziału szereg zaleceń podnoszących skuteczność instytucjonalnego wsparcia osób poszukujących pracy lub chcących dokonać przebranżowienia.

Czwarta część książki nawiązuje swoim tytułem i zawartością do dwóch pierwszych rozdziałów wprowadzających w tematykę. W ramach przedostatniej części autorka próbuje odnieść koncepcje uczenia się przez całe życie do działań podejmowanych przez doradców. Interesującą częścią, tworzącą wspólny mianownik dla wszystkich wcześniejszych rozważań, jest podrozdział *Jakość poradnictwa zawodowego w Polsce*, gdzie na podstawie kryteriów stworzonych przez A. Bańkę autorka analizuje funkcjonowanie poradnictwa

jako dziedziny profesjonalnej, politycznej, organizacyjnej, normatywnej, pomocowej, skutecznej oraz liczącej się z opiniami klientów. Konkluzje do których dochodzi Anna Kławsiuć-Zduńczyk świadczą o niejednolitej jakości poradnictwa w Polsce. W celu dalszej profesjonalizacji sektora poradnictwa całowyciowego autorka w ostatnim rozdziale wyznacza siedem postulatów odnoszących się do rozszerzenia zakresu usług doradczych, zmiany podejścia do uczenia się klientów, doradców i pracodawców, podejmowania kształcenia całowyciowego również przez samych doradców, wyznaczania nowych kompetencji wśród klientów instytucji oferujących usługi poradnictwa, bieżącego monitoringu jakości poradnictwa w Polsce, zapewnienia ciągłości w świadczeniu usług doradczych przez świadomą i konsekwentną politykę oświatową oraz współpracę na poziomie lokalnym, krajowym i międzynarodowym instytucji doradczych i kształtujących poradnictwo.

Jak podkreśla autorka „edukacja spełnia rolę kompensacji braków związanych z wymogami zmieniającego się charakteru pracy, wsparcia w nieprzewidywalnych momentach związanych ze zmianą przebiegu życia” (s. 48). Zapoznając się z zawartością książki, czytelnik może odnieść wrażenie, iż jest to motto przyświecające autorce w trakcie tworzenia publikacji. Książka przede wszystkim posiada charakter podręcznikowy, dlatego warto polecić ją jako literaturę podstawową lub uzupełniającą dla przedmiotów takich jak: andragogika, edukacja ustawiczna, doradztwo społeczne czy też doradztwo zawodowe na różnych poziomach kształcenia.

Łukasz Tomczyk